

Multimedijalna, kostimografska i tekstilna umjetnička interpretacija života djela Otti Berger

---

Tot, Lorena

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:703393>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KREATIVNE TEHNOLOGIJE
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
KOSTIMOGRAFIJA ZA KAZALIŠTE, FILM I MULTIMEDIJU

LORENA TOT

**MULTIMEDIJALNA, KOSTIMOGRAFSKA I
TEKSTILNA UMJETNIČKA INTERPRETACIJA
ŽIVOTA I DJELA OTTI BERGER**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap.

Sumentorica: Kristina Kumrić, pred.

Osijek, 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. BIOGRAFIJA OTTI BERGER.....	3
3. UMJETNIČKI RAD OTTI BERGER.....	5
4. INSPIRACIJA I PROCES DIZAJNIRANJA.....	9
4.1 SINOPSIS DOKUMENTARNO-UMJETNIČKOG FILMA O ŽIVOTU I DJELU OTTI BERGER.....	9
4.2 ŽIVOT I DJELO KAO INSPIRACIJA ZA DOKUMENTARNO UMJETNIČKI FILM O OTTI BERGER.....	10
4.2.1. BARANJA.....	10
4.2.2. BAUHAUS.....	14
4.2.3. AUSCHWITZ.....	17
4.3 PROCES DIZAJNIRANJA.....	20
4.4 KOSTIMOGRAFSKE SKICE INSPIRIRANJE RADOM OTTI BERGER.....	20
4.4.1. GRUPA A.....	21
4.4.2. GRUPA B.....	25
4.4.3. GRUPA C.....	30
4.4.4. GRUPA D.....	37
5. IZRADA KOSTIMA.....	45
5.1 EKSPERIMENTIRANJE TEKSTILNIM TEHNIKAMA KOJE VIZUALNO PODSJEĆAJU NA TKANJE.....	45
5.2 KONSTRUKCIJA, KROJENJE, ŠIVANJE I VEZ KOSTIMA.....	50
6. MULTIMEDIJA.....	59
6.1 IZVORI.....	61
6.1.1 GLAZBA.....	61
6.1.2 FOTOGRAFIJE.....	61
7. ZAKLJUČAK.....	66
LITERATURA.....	67
PRILOZI.....	68

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja LORENA TOT potvrđujem da je moj DIPLOMSKI rad
pod naslovom MULTIMEDIJALNA, KOSTIMOGRFSKA I TEKSTILNA
UMJETNIČKA INTERPRETACIJA ŽIVOTA I DJELA OTTI BERGER
te mentorstvom prof. dr. art. JASMINA PACER, univspec. art. therap.

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 22.9.2023.

Potpis

Lorena Tot

SAŽETAK

Ovaj diplomski rad posvećen je životu i djelu Otti Berger, umjetnice tekstilnog dizajna koja je ostavila dubok i trajan pečat u svijetu umjetnosti i dizajna. Kroz analizu njezina rada u Bauhausu, njezine inovacije u materijalima i tehnikama te njezino duboko razumijevanje narodnih nošnji i povijesti odijevanja, ovaj rad naglašava osobnu inspiraciju autorice rada za stvaranje vlastitih tekstilnih, kostimografskih i multimedijalnih umjetničkih rješenja. Ovaj diplomski rad predstavlja dizajn kostima za zamišljeni dokumentarno-umjetnički film o životu Otti Berger. Film, pa tako i inspiracija za kostime podijeljen je na tri dijela uzevši u obzir tri najbitnije faze Ottina života od rođenja do tragične smrti. U prvoj i trećoj fazi se kostimografski poštuje povijesna dokumentirana točnost. Druga Bauhaus faza najveći je dio ovog rada jer autorica kreirala autorske kostimografske stilizacije koje se poigravaju s kreativnim miješanjem silueta ženskog odijevanja 1930-ih i Ottinim specifičnim tkanim uzorcima i tog vremena. Autorica rada dijeli i svoje iskustvo u stvaranju finalnog dizajna i izrade haljine inspirirane Ottinim radom kao svoj doprinos u očuvanju i širenju njezinog naslijeđa povezujući prošlost i sadašnjost, kreirajući korelaciju između tradicije i inovacije. Ovaj rad istražuje dubinu i širinu Otti Berger kao umjetnice i dizajnerice te ističe njezin trajni utjecaj na suvremeni dizajn mladih umjetnika.

Ključne riječi: Otti Berger, Bauhaus, narodne nošnje, kostimografija

ABSTRACT

This thesis is dedicated to the life and work of Otta Berger, a textile designer who left a deep and lasting mark on the world of art and design. Through an analysis of her work at the Bauhaus, her innovations in materials and techniques, and her deep understanding of folk costumes and the history of clothing, this work highlights the author's personal inspiration for creating her own textile, costume and multimedia artistic solutions. This thesis presents the costume design for an imagined documentary-art film about the life of Otta Berger. The film, as well as the inspiration for the costumes, is divided into three parts, taking into account the three most important phases of Otta's life from birth to tragic death. In the first and third phase, the documented accuracy is respected in terms of costuming. The second Bauhaus phase is the largest part of this work, as the author created original costume stylizations that play with the creative mixing of silhouettes of women's clothing in the 1930s and Otta's specific woven patterns of that time. The author of the work also shares her experience in creating the final design and making of a dress inspired by Otta's work as her contribution to preserving and expanding her heritage by connecting the past and the present, creating a correlation between tradition and innovation. This paper explores the depth and breadth of Otta Berger as an artist and designer and highlights her lasting influence on contemporary design by young artists.

Key words: Otta Berger, Bauhaus, folk costumes, costume design

1. UVOD

Tekstilni dizajn, umjetnost koja se često smatra sredstvom spajanja funkcionalnosti i estetike, ima bogatu povijest oblikovanu vizionarima čija su djela ostavila trajan pečat na ovom polju. Jedna takva izvanredna figura koja se izdvaja u svijetu tekstilnog dizajna jest Otti Berger, umjetnica koja je svojom kreativnošću te eksperimentalnim pristupom ostavila neizbrisiv trag u dvadesetom stoljeću. Otti Berger nije samo oblikovala tkanine; ona je stvarala priče i emocije putem niti i vlakana.

Ovaj diplomski rad, pisan iz ljubavi prema narodnim nošnjama te povijesti odijevanja i inspiriran bogatim naslijeđem Otti Berger, posvećen je razmatranju života i djela ove iznimne umjetnice. Inspirirana njezinim inovativnim pristupom tekstilnom dizajnu i njezinom sposobnošću da premosti granice između funkcionalnog dizajna i umjetnosti, istražila sam kako su narodne nošnje postale neiscrpan izvor inspiracije u Ottinom stvaralaštvu.

U nastavku, analizirala sam rani život Otti Berger i njezino obrazovanje, njezin rad u Bauhausu, njezin tekstilni dizajn, inovacije u materijalima koje je donijela, kao i njezino naslijeđe i utjecaj na suvremeni dizajn. Ova analiza će pružiti dublje razumijevanje Otti Berger kao umjetnice, dizajnerice i inovatorice koja je obogatila svijet umjetnosti i dizajna svojim jedinstvenim doprinosom.

Ovaj diplomski rad predstavlja nastavak mog osobnog istraživanja na temu narodnih nošnji te povijesti odijevanja nakon objavljenog završnog rada na temu “Suvremene kostimografske stilizacije narodnih nošnji Slavonije, Baranje i Srijema.” Kroz moje istraživanje i rad na ovoj temi, izdvojila bih svezremensku izložbu “*Otti Berger & Ludwig Hilberseimer – am Horizont*“ koju sam imala čast posjetiti s udrugom Breza u svibnju 2022. održanoj u Kasselu, u Njemačkoj. Izložba mi je uvelike pomogla da pobliže doživim rad i približim se temi i motivu Otti Berger. Moj doprinos ovoj izložbi bio je kratka autorska animirana prezentacija koja se prikazivala na spomenutoj izložbi, a sastojala se od vizualnih kolaža svih triju faza života Otti Berger kao i animiranih prikaza digitalnih kostimografskih rješenja.

Drugo poglavlje ovoga rada opisuje biografiju Otti Berger od njenog rođenja do tragične smrti u koncentracijskom logoru. Treće poglavlje opisuje njezino umjetničko stvaralaštvo. Četvrto poglavlje donosi sinopsis umjetničko-dokumentarnog filma za koji bi se dizajnirali kostimi, inspiraciju kroz geografska obilježja različitih životnih prostora te sam proces dizajniranja kostima. U petom poglavlju opisan je proces izrade kostima, od početne faze eksperimentiranja tekstilnim tehnikama do konstrukcije, krojenja i šivanja završnog kostima, kao i ukrasnog veza na njemu. U šestom poglavlju opisna je kratka animirana prezentacija dizajna kostima za izložbu u Njemačkoj.

2. BIOGRAFIJA OTTI BERGER

Otti (Otilija) Berger rođena je u Zmajevcu¹ 4. listopada 1898. Ovo sadašnje hrvatsko baranjsko selo za vrijeme njezinog rođenja bilo je dio Ugarske unutar Austro-Ugarske Monarhije. Iako je Otti imala jugoslavensko državljanstvo, često je se spominje i među mađarskim umjetnicima radi njezinog rodnog sela koje je tada pripadalo Austro-Ugarskoj.

Prema literaturi „Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse“, MSU, Zagreb, 2015. „Budući da zasad nema poznatih nasljednika obitelji ni sačuvanih pisanih tragova, danas je teško rekonstruirati rane godine života Otti Berger.“ Upisuje se na Kraljevsku akademiju za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu,² preskače prvu godinu te se 1922. upisuje u drugu godinu studija. Na akademiji studira razne predmete, no slikarstvu su je kroz četiri godine podučavali profesori Maksimilijan Vanka, Jozo Kljaković te Vladimir Becić. Iako je uspješno završila Kraljevsku akademiju 1926., Otilija nije diplomirala. Te iste godine odlazi u Bauhaus u Dessau gdje se brzo uklopila u novu zajednicu. Iako je imala problem sa sluhom, izvrsno je govorila njemački te se 1927. službeno upisala na Bauhaus. Tijekom obrazovanja u Bauhausu slušala je predavanja kod umjetnika predavača kao što su Lászlo Moholy-Nagy, Josef Albers, Vasilij Kandinski i Paul Klee.

U sljedećem zimskome semestru 1927. Otti Berger upisala se u tekstilnu radionicu Bauhauusa, stručna predavanja držala je mlada majstorica/profesorica Gunta Stölzl, a predavanja iz forme tada je držao Paul Klee.³ Na tekstilnoj radionici stekla je diplomu 1930. godine, gdje je i ostala predavati kao suradnica. Nakon dvije godine kada se i zatvaraju vrata Bauhauusa, kupuje od škole tkalački stan te otvara svoj atelje za tekstil u Berlinu s potrebnom tehnikom. Zatvorivši atelje u Berlinu nakon nekog vremena odlazi u London u koji je ponijela samo nekoliko svojih tekstilnih uzoraka. Tijekom boravka u Londonu posjećuje razne muzeje i galerije. Budući da nije govorila engleski te nije imala

---

¹ Zmajevac je u vrijeme Ottinog rođenja nosio ime Vörösmart, kao i danas kako ga prevodimo s hrvatskog na mađarski jezik

² Sadašnja Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu koja nosi ovaj naziv službeno od 1941. godine

³ Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse, MSU, Zagreb, 2015. (poglavlje: 16. Antonija Milkota, Otti Berger – tekstilna dizajnerica, teoretičarka, pedagoginja, inovatorica), str.247.

društveni krug ljudi kao u Berlinu, u Londonu nije uspjela pronaći stalan posao. U Baranju se vratila 1938. radi bolesne majke Ide. Te godine nadala se da će otputovati u SAD k svom zaručniku Ludwigu Hilberseimeru koji ju je čekao da se tamo vjenčaju i pronađu njoj posao. Godinu dana poslije još uvijek nije uspjela dobiti vizu radi rata, a kako je dobila posao u školi u Chicagu, škola je ponudila da oni nešto riješe da može doći u SAD. Otprilike u to vrijeme nabavila je slušni aparat pa je našla učiteljicu i počela učiti engleski.⁴ Početkom rata, 29. lipnja 1941. umire Lajoš Berger, Ottin otac. Nakon nekoliko godina umire i Ottina bolesna majka Ida, točnije 01. ožujka 1944. Tragična sudbina obitelji Berger nastavlja se samo nepuna dva mjeseca nakon što su sahranili majku.

Slika 1. Portret Otta Berger (1927./1928). Dessau, Lucia Moholy

Otti je preživjela u Zmajevcu skoro cijeli Drugi svjetski rat. U ožujku 1944. Nijemci su okupirali Baranju te je tada započeo masovan progon mađarskih Židova,

---

⁴ Dizajneri sa zlatnog brda *Od Mons Aureusa do Bauhauusa*, MSU, Zagreb; 2021., str.163.

Roma i pripadnika drugih naroda. 27. travnja 1944. Otti Berger je je nakon uhićenja zajedno s obitelji deportirana u koncentracijski logor u Mađarskoj u kojem su ostali pet tjedana, a onda su ih 29. svibnja 1944. razdvojili, odvezli u Auschwitz te se više nikada nisu vidjeli. Doživjevši žalosnu sudbinu, zajedno s bratom Oskarom i njegovom suprugom Elizabetom, Otti Berger umire u Auschwitzu.

Otto Berger⁵ je jedini preživio Auschwitz pa se nakon rata vratio u Zmajevac.⁶ Sebe je krivio za sestrinu smrt te je opisao kako su bile dvije kolone, jedna za zdrave, a druga za bolesne. Pogrešno je procijenio razvrstavanje logoraša. Otto je sestri savjetovao da zbog gluhoće ode u kolonu bolesnih, misleći da će nacisti poštedjeti bolesne. Prema literaturi „Dizajneri sa zlatnog brda - od mons aureusa do bauhausa“ MSU, Zagreb 2021. Otta je izjedalo što je savjetom Otti zapravo poslao u smrt.

3. UMJETNIČKI RAD OTTI BERGER

U zimskom semestru 1928. Berger se upisala u tekstilnu radionicu Bauhausa što je kasnije oblikovalo njezin umjetnički i stvaralački rad. U nekoliko njenih sačuvanih tekstova Otti Berger je kritički i vrlo progresivno propitkivala ulogu tekstila, njegovo umjetničko vrednovanje, ulogu u arhitekturi i suvremenosti.⁷

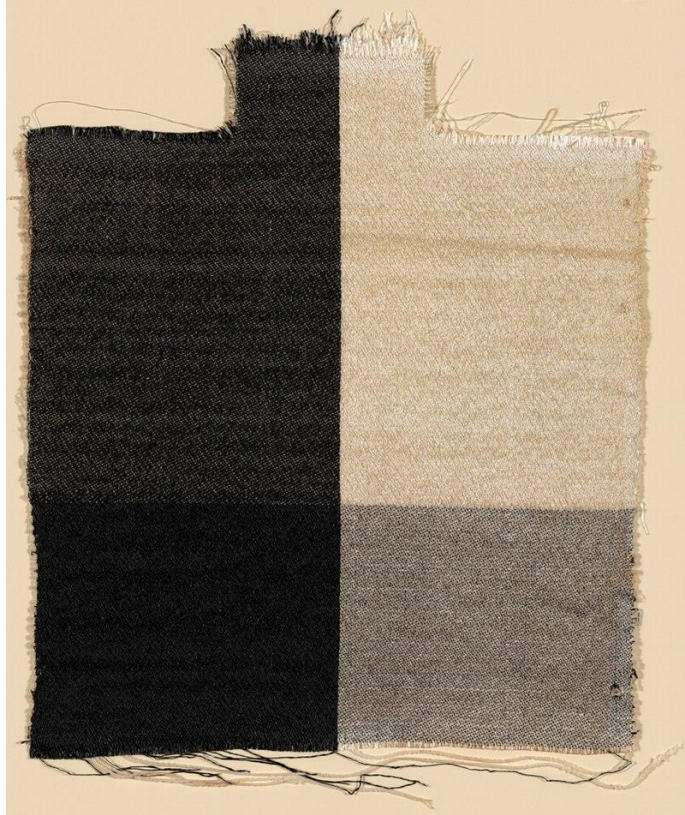
Nakon završetka studija, Mies van der Rohe bio je impresioniran Ottinim radom pa ju je nakon što se Stölzl odrekla mjesta voditeljice, Berger postavio kao novu voditeljicu tekstilne radionice. Kada je Otti ubrzo postala glavni član tekstilnog tima u Bauhausu, to joj je omogućilo eksperimentiranje s tekstilnom metodologijom i materijalima u svjetski poznatoj njemačkoj školi. Kasnije je u svom radu uključila i plastične tkanine.

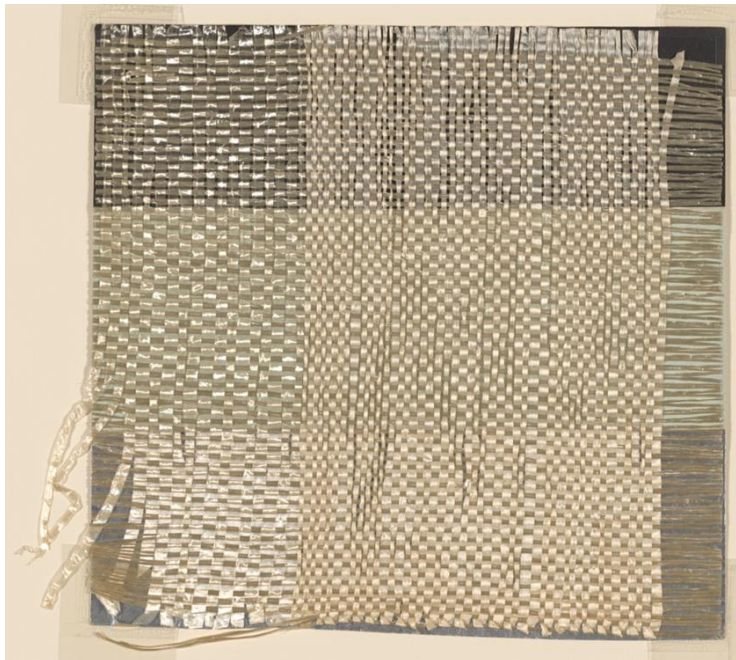
⁵ Ottin mlađi brat koji se bavio modnim dizajnom i kostimografijom, također je pokrenuo i amatersko kazalište kada se vratio u Zmajevac nakon Drugog svjetskog rata

⁶ Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse, MSU, Zagreb, 2015. (poglavlje: 16. Antonija Milkota, Otti Berger – tekstilna dizajnerica, teoretičarka, pedagoginja, inovatorica), str.240.

⁷ Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse, MSU, Zagreb, 2015. (poglavlje: 16. Antonija Milkota, Otti Berger – tekstilna dizajnerica, teoretičarka, pedagoginja, inovatorica), str.248.

Slika 2. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan i pamuk

Slika 3. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan

Slika 4. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan

Nakon što je Bauhaus zatvoren pod njemačkom silom, Otti otvara svoj studio za dizajn tekstila, "*Otti Berger atelier für textilien*". Ovaj posao vodila je u svome stanu gdje je i koristila tkalačke stanove koje je kupila u školskoj tkalačkoj radionici. Cilj joj je bio proizvoditi tekstil za upotrebu u industriji te si je osigurala ugovore s nekoliko dizajnerskih tvrtki u Njemačkoj, Švedskoj, itd.

Otti je imala želju stvoriti svoje ime kao dizajnericu tkanog tekstila, što je neuobičajeno na području industrijske proizvodnje tekstila. Kasnije je to i uspjela jer je svoje radove potpisivala svojim inicijalima malim slovima, o.b. Tijekom napora za priznanjem, također je tražila patente i za još neke svoje tkanine. Ona je bila jedina tkalja iz Bauhauusa koja je prijavila patente za svoje uzorke tkanina. Naime, iako je pokušala patentirati tri svoja dizajna, uspjela je patentirati samo dva svoja rada, jedan u Njemačkoj 1934., a drugi u Londonu 1937.

Radi svojih židovskih korijena, nije joj bilo dopušteno raditi u Njemačkoj pod nacističkom vlašću pa je tako Berger 1936. zatvorila svoj studio te je 1937. pobjegla u London. Nažalost, njezin oštećeni sluh i jezični izgovor otežali su joj život u Engleskoj jer zbog toga nije uspjela steći prijatelje.

Slika 5. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1925.-1930. Celofan i pamuk, dvostruko tkano platno tkanje

Lászlo Moholy-Nagy, Ottin profesor iz Bauhauusa, ponudio joj je mjesto voditeljice tkanja u New Bauhausu u Chicagu, do kojega nažalost nikada nije došla. Pisala je Walteru Gropiusu i drugim prijateljima pokušavajući dobiti učiteljsku vizu, ali je nikada nije dobila. Kako su njezini pokušaji imigracije u Sjedinjene Američke Države kako bi bila sa svojim zaručnikom Ludwigom Hilberseimerom i s drugim profesorima s Bauhauusa bili neuspješni, Otti se vraća 1938. godine u svoj rodni Zmajevac kako bi pomogla obitelji s majkom koja je bila u lošem zdravstvenom stanju.

“Ottin rad vuče korijene iz konstruktivne i smanjene geometrije Kazmira Maljeviča kada je koristila prigušene nijanse crne, bijele, sive i smeđe. Kako je sazrijevala kao umjetnica tako je počela dodavati organske oblike te je razvila nove tehnike gdje su

se i labave niti mogle prošiti među tijesnim tkanjem te poprimiti promjenjive oblike.”⁸

4. INSPIRACIJA I PROCES DIZAJNIRANJA

4.1 SINOPSIS DOKUMENTARNO-UMJETNIČKOG FILMA O ŽIVOTU I DJELU OTTI BERGER

Ovaj dokumentarno-umjetnički film odaje počast životu i umjetničkom putu Otti Berger. Film je spoj umjetnosti, povijesti i kreativnosti koja gledatelje vodi na putovanje kroz vrijeme Ottinog života u tri segmenta: rodna Baranja, Bauhaus i Auschwitz. Film počinje dokumentarnim prikazom umjetnice u okruženju rodne Baranje. Središnji i najveći dio filma prikazivao bi umjetničko-dokumentarno verziju njenog života u Njemačkoj za vrijeme Bauhause pokreta. Umjetničke interpretacije tog segmenta života prikazale bi se u četiri faze njezinog upoznavanja i snalaženja u Bauhausu. Prvi segment prikazivao bi se kroz strogo geometrijske siluete i uzorke koje bi simbolički oslikavale prvu fazu njena boravka u Njemačkoj. Ti geometrijski oblici predstavili bi njezinu ukočenost u upoznavanju s nepoznatim ljudima i novim prostorom. Nadalje, druga faza vizualno bi bila obilježena također geometrijskim uzorcima, no ovaj puta u svjetlijim bojama, prikazujući Otti kao umjetnicu koja još uvijek istražuje svoje mogućnosti, ali je upoznata s prostorom i ostalim umjetnicima u Bauhausu. Treća faza bila bi prikazana kroz vizualne s više organskih nego geometrijskih uzoraka demonstrirajući njezinu slobodu u izražavanju preko tkanih uzoraka, odnosno njenu sigurnost u tome što radi. Četvrta faza njezinog boravka u Bauhausu vratila bi se geometrijskim uzorcima ali u tamnim nijansama boja. Ovaj puta geometrijski uzorci uz puno detalja prikazuju Otti kao samouvjerenu umjetnicu, u to vrijeme voditeljicu radionice tkanja, ali uz prikaz tamnih tonova kao obilježje početka Drugog svjetskog rata kada je ona morala napustiti svoju školu. Posljednje poglavlje zadire u najmračniji dio života Otti Berger, točnije kada je ona s obitelji

---

⁸ Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse, MSU, Zagreb, 2015. (poglavlje: 16. Antonija Milkota, Otti Berger – tekstilna dizajnerica, teoretičarka, pedagoginja, inovatorica), str.248.

deportirana u Auschwitz pred kraj rata. Uznemirujući vizuali na dokumentaran način pokazali bi prikaze njezinih posljednjih dana, kontrast između njezine kreativnosti i turbulentnih vremena koje je ona proživjela.

4.2 ŽIVOT I DJELO KAO INSPIRACIJA ZA DOKUMENTARNO UMJETNIČKI FILM O OTTI BERGER

Ovaj diplomski rad podijeljen je na tri dijela uzevši u obzir tri najbitnije faze Ottinog života od rođenja do tragične smrti, a kao bitna obilježja osim protoka vremena uzeto je geografsko obilježje. Ottino rođenje i odrastanje u baranjskom selu Zmajevcu definira prvu fazu te inspiraciju pronalazim u zmajevačkoj narodnoj nošnji. U svojoj kostimografskoj interpretaciji kostima za film poštovala sam povijesnu točnost te narodne nošnje. Bauhaus definira drugu, najveću i najkreativniju fazu Ottinog života, zato što je tamo postigla najveći uspjeh u svojem životu kada je i kreirala svoj umjetnički rad koji je poznat u cijelome svijetu. Inspirirano ovom fazom Ottina života nastaju moje autorske kostimografske stilizacije kostima za film koje se poigravaju s kreativnim miješanjem siluete 1930-ih kada je Ottilja djelovala u Bauhausu s njenih specifičnim koloritom i tkanim uzorcima. Za zadnju fazu Ottinog života i rada, određen je njezin boravak u Auschwitzu u kojemu je tragično završen njezin život pred sam kraj Drugog svjetskog rata. U ovoj zadnjoj fazi sam kao i u prvoj poštovala povijesnu autentičnost prilikom dizajniranja kostima za film.

4.2.1. BARANJA

Kada sam odlučila da ću prvoj fazi podjele života Ottilje poštovati točnost narodne nošnje iz Zmajevca, iako mi je već bila poznata izgledom, odlučila sam bolje istražiti detalje i boje te nošnje kako bi na svojem kostimu uspjela sve ispravno nacrtati i

obožati. Tako sam pronašla mnoštvo fotografija, crteža i zapisa pa nisam imala poteškoća s izradom *moodboarda*.⁹

Slika 6. Moodboard za kostim Baranje

Nakon izrade *moodboarda* u koji sam ubacila fotografije baranjske šokačke nošnje, izvukla sam paletu boja s ovih fotografija kako bi mogla točno dizajnirati svoj kostim prema ovom uzoru. No, da bi kostim bio potpuno povijesno autentičan potrebno je poštovati i ostale osnovne elemente dizajna kostima prema Taksonomiji dizajniranja kostima¹⁰. U kreiranju oblika svih odjevnih predmeta nošnje poštovala sam originalnu siluetu, proporciju, volumene, liniju/smjer i konstrukciju. Što se tiče tkanina trudila sam se prikazati točne teksture, a aplicirala sam i uzorke što sličnije

⁹ *Moodboard* - inspirativna ploča koja se može sastojati od fotografija, isječcima iz novina, nekog predmeta, tkanina, itd.

¹⁰ Pacek: Taksonomija dizajniranja kazališnih kostima, <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2019/02/Pacek.-Kostimografija-3.-final.pdf>

onima s baranjskih nošnji s *moodboardu*, pazeći i na njihovu točnu veličinu/format. Dodatke kao što su pokrivala za glavu i obuća tretirala sam na isti način.

Slika 7. Paleta boja s baranjske šokačke narodne nošnje

Slika 8. Kostim dizajniran prema povijesnoj točnosti baranjske šokačke nošnje

4.2.2. BAUHAUS

Prema dokumentu „*Bauhaus in Britain: The work of Otti Berger for Helios*“ Warner Textile arhive, „Estetika Bauhauusa često je prepoznatljiva po svom posebnom pristupu dizajnu, a postala je definitivna značajka europskog modernizma tijekom međuratnog razdoblja.“ Berger se 1926. upisala na Bauhaus¹¹ te je tamo njezin talent brzo bio zapažen. Njezini dizajni često su bili u žarkim tonovima svih boja i u geometrijskim oblicima, a mnogi ju smatraju jednom od najtalentiranijih tkalja u Bauhausu u to vrijeme. Otti je pohađala Bauhaus između 1927. i 1930. Kada je 1931. preporukom Gunte Stolzt Otilija počela predavati na Bauhausu pristupila je eksperimentalnom dizajnu.

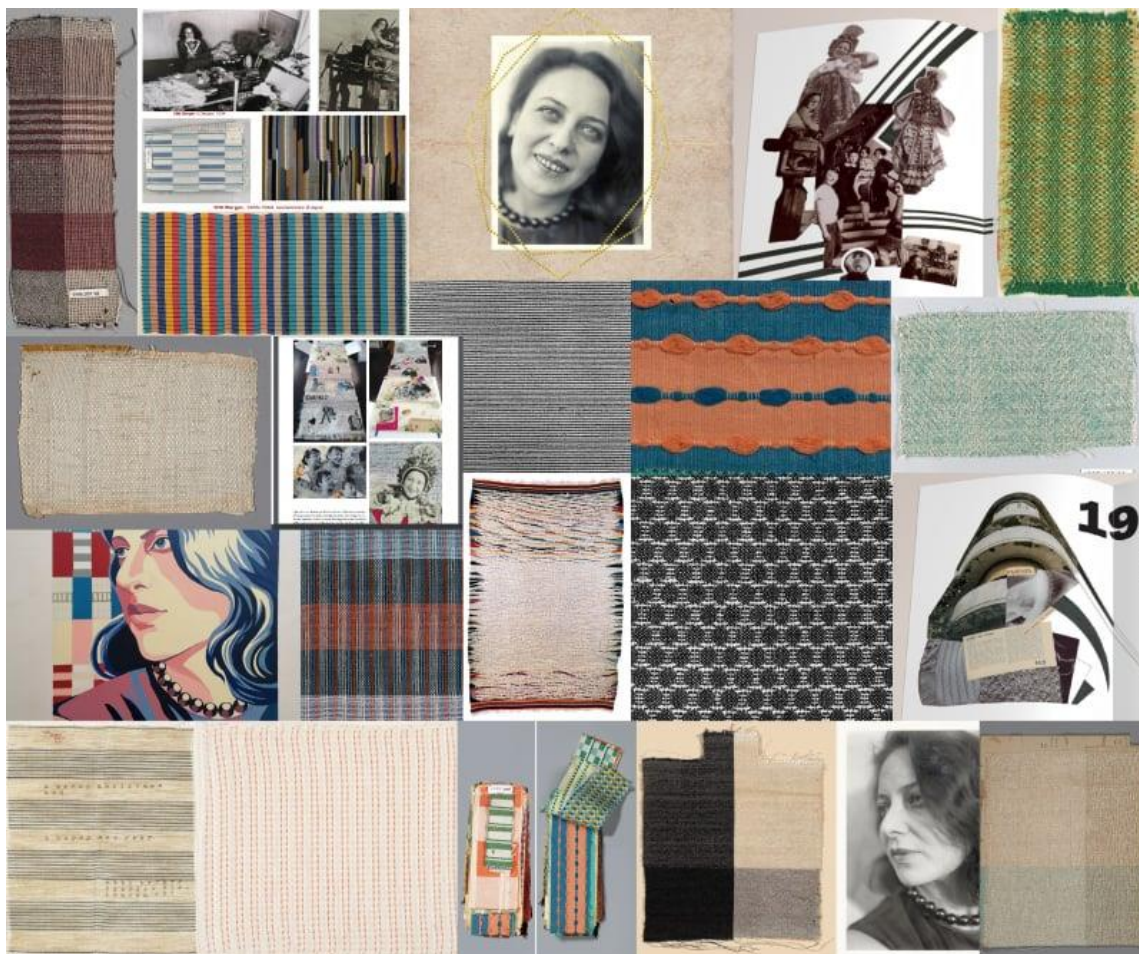
Slika 9. Moodboard za Otti u Bauhausu

Koristila je specifičan senzibilitet žarkih boja, nekih i tradicionalno ne spojivih , a sve u skladu s estetikom Bauhauusa. Taj njen koloristički senzibilitet je bilo nešto što

¹¹ “Kurikulum Bauhauusa temeljio se na estetskoj ideologiji *gusamptkunstwerk*, što u prijevodu znači *cjelovito umjetničko djelo*.”

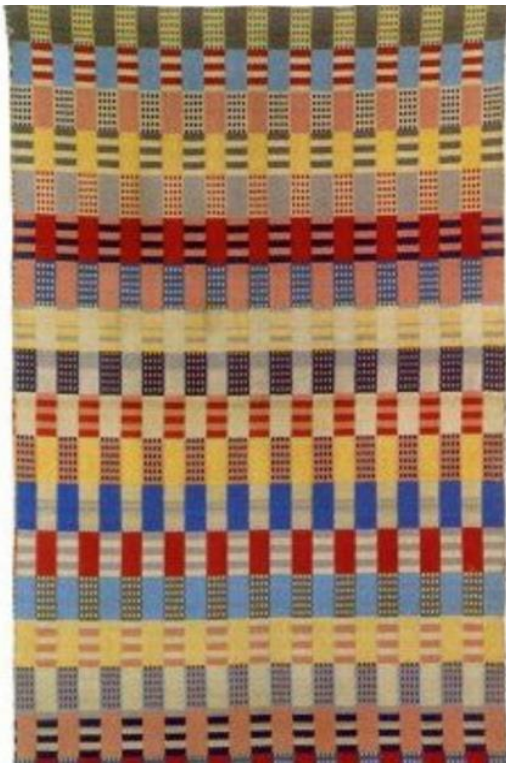

je i meni bilo vrlo upečatljivo kada sam započela s istraživanjem njezinih tkanih radova. Pronašla sam mnoštvo fotografija njezinih uzoraka tkanja pa sam izdvojila neke te ih stavila u *moodboard* koji predstavlja njenu drugu životnu fazu. Jako mi je bilo bitno da kreiram *moodboard* za svaku fazu kako bi imala sortiranu tematski povezanu svaku pojedinačnu grupu inspirativnih vizuala.

Slika 10. *Moodboard* njezinih tkanina i fotografija iz Bauhauusa

Posebice mi je bilo važno izdvojiti pojedinačne tkane uratke koji su mene osobno privukli jer sam kasnije iz njih izvlačila snažnu inspiraciju za dizajn mojih autorskih kostima za film.

Slika 11. Odabrani originalni tkani uzorci Otti Berger koji će kasnije poslužiti kao direktna inspiracija za dizajn kostima faze dva

4.2.3. AUSCHWITZ

Treća faza koju prikazujem u ovom radu započinje time što niz nesretnih okolnosti dovodi Otti u Auschwitz. Iz poglavlja dva vidljiv tijekom događaja dovodi je do logora: zakon donesen 1936. zabranjuje Židovima poslovanje u Njemačkoj, Otti odlazi u London gdje nije uspjela pronaći značajne količine posla, ne dobiva vizu za SAD, vraća se u Baranju te je deportirana u nacistički koncentracijski logor Auschwitz gdje je na kraju i ubijena. Za kreiranje *moodboarda* te faze koristila sam dokumentarne fotografije iz drugog svjetskog rata zatvorenika u logorima, kao i fotografije filmskih kostima s temom Auschwitz. Ovdje se radi o jednostavnom odjevnom predmetu haljine te marame za glavu. Stoga, u mojoj interpretaciji kostima treće faze odlučila sam se za poštivanje povijesne epohe, odnosno povijesnu točnost u znak tragične povijesti. Odlučila sam je prikazati što točnije onome kakvu su odjeću nosili Židovi u logorima u drugom svjetskom ratu.

OTTI BERGER (AUSCHWITZ)

Slika 12. Moodboard za Auschwitz

Slika 13. Paleta boja - Auschwitz

Slika 14. Kostim dizajniran prema povijesnoj točnosti zatvoreničke odjeće u Auschwitzu

4.3 PROCES DIZAJNIRANJA

Faza dva iz sinopsisa filma koja predstavlja Ottin život i rad u Bauhasu bila je daleko najinspirativnija za mogućnost kreiranja autorskih kostimografskih i tekstilnih stilizacija. Od početka do kraja ovog umjetničkog istraživanja najviše su me inspirirale Ottine tkanine koje u sebi imaju uzorke različitih geometrijskih oblika. Ti uzorci nekada su samo sklop različitih kvadrata i pravokutnika nastalih višeslojnim tkanjem odnosno naizmjeničnim pokazivanjem osnove i potke u različitim horizontalnim i okomitim proporcijama, ponekad i flotirajući na površini. S druge strane nekada su uzorci kompleksniji prikazujući krivulje većih formata različitih tkalačkih vezova unutar svake plohe. Privukle su me i tkanine različitih geometrijskih oblika kao što su trokuti, kvadrati i pravokutnici naizmjenično pomiješani s linijama ili bordurama sitnih šahovskih polja. Sve to rezultat je kompleksnog višelistovnog, višeslojnog tkanja. Uz Ottine tkanine inspiraciju sam pronašla i u siluetama ženske odjeće iz 1930-ih.

4.4 KOSTIMOGRAFSKE SKICE INSPIRIRANJE RADOM OTTI BERGER

Kostime dizajnirane uz inspiraciju Ottinih tkanina za segment filma koji se bavi Bauhaus periodom podijelila sam u četiri grupe, to jest izabrala sam četiri tkanine (ili grupe tkanina) koje sam koristila kao direktnu inspiraciju. Krenula sam se poigravati na način da sam ponekad aplicirala uzorke s Ottinih tkanina na tipične siluete 1930-tih godina, a ponekad miješanjem tih dviju komponenti. Uvećani uzorci s njezinih tkanina postali su inspiracija originalnim siluetama i dalje ih miješajući s konvencijom ženskog odijevanja 1930-tih. Nakon kreiranja prvih kostima počela bih mijenjati proporcije na istima koristeći pristup da onaj dio kostima koji je duži postane kraći, deblji postane tanji, veće postane manje i sve obrnuto. Time sam dobila cijele serije sličnih kostima ali razigrane na različite načine.

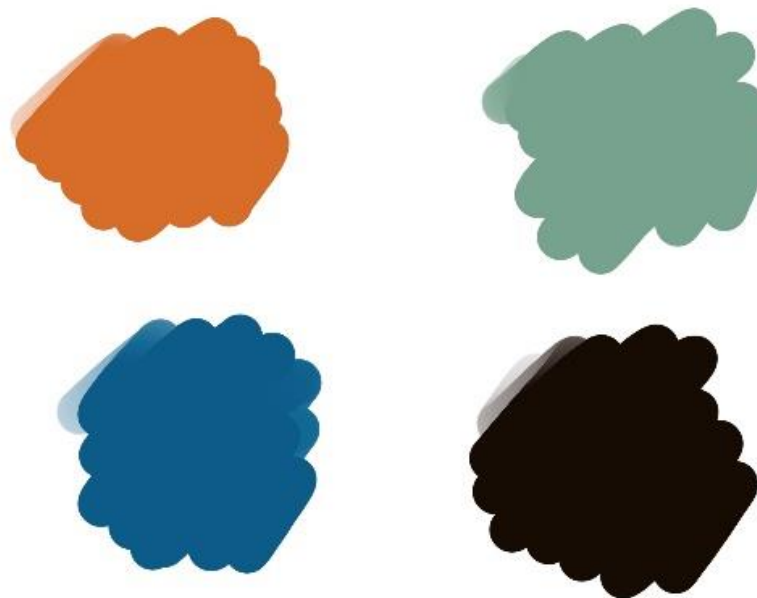
4.4.1. GRUPA A

Ova grupa kostima odražava Ottin prvi susret s Bauhausom, trenutak kada je promijenila prostor te prihvatila novi način razmišljanja. Kostimi su oblikovani u skladu sa strogim geometrijskim principima karakterističnim za Bauhaus estetiku tog vremena. Silueta je tipična za 1930-e, s uskim rezovima i pravilnim linijama. Boje kostima su tamne, odražavajući osjećaj ukočenosti i suzdržanosti. Crna, siva i tamnoplava dominiraju paletom boja, stvarajući ozbiljnu atmosferu. Ovi kostimi oslikavaju karakter lika Otti Berger u trenucima kada se pokušavala prilagoditi novom okruženju Bauhauusa istražujući stroge geometrijske oblike dok se osjećala ukočeno i nesigurno. Inspiracija se sastoji od spoja dvaju uzoraka Ottinih tkanja.

Slika 15. Tkanine Otti Berger odabrane za grupu A

Iz ove dvije tkanine izvukla sam specifičnu paletu boja.

Slika 16. Paleta boja – Bauhaus – grupa A

Slika 17. Dizajn kostima prema Otinim tkanim uzorcima za grupu A

Slika 18. Dizajn kostima prema Ottinim tkanim uzorcima za grupu A

4.4.2. GRUPA B

Ova grupa kostima ostaje vjerna geometrijskom dizajnu, ali donosi promjenu u paleti boja. Inspirirani tkaninama istih boja koje su koristili Bauhaus umjetnici, ovi kostimi sada svjetlijih su nijansi.

Geometrijski oblici ostaju jasni i precizni, ali boje su sada življe i svijetlije. Kostimi su preplavljeni nijansama poput ružičaste, narančaste, maslinasto zelene i bež. Ova promjena u bojama odražava promjenu u karakteru Ottina lika, njezin rast i adaptaciju unutar Bauhaus okoline, gdje je počela osjećati kreativnu slobodu i inspiraciju. Kao i kostimi u prethodnoj grupi, ova grupa naglašava eksperimentiranje s oblicima i proporcijama, ali sada uz dodatak osvježavajućeg i živopisnog pristupa bojama, što rezultira u svijetlom vizualnom doživljaju u skladu s promjenama u njenom karakteru.

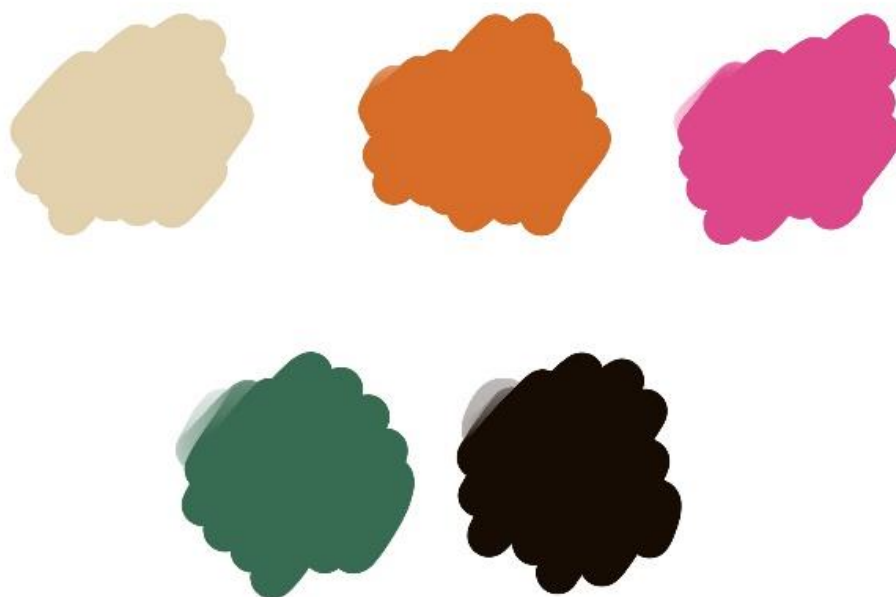
Ova grupa kostima dizajnirana za lik Otti, također je dizajnirana geometrijski, uz promjenu na svakom kostimu gdje sam primijenila različite odnose među oblicima na dizajnu. Odabrala sam dominaciju ružičaste boje kako bi neki dijelovi na kostimima bili izraženiji od onih koji su zagasitih tonova.

Slika 19. Tkanina Otti Berger odabranu za grupu B

Slika 20. Paleta boja – Bauhaus – grupa B

Slika 21. Dizajn kostima prema Ottinoj tkanini za grupu B

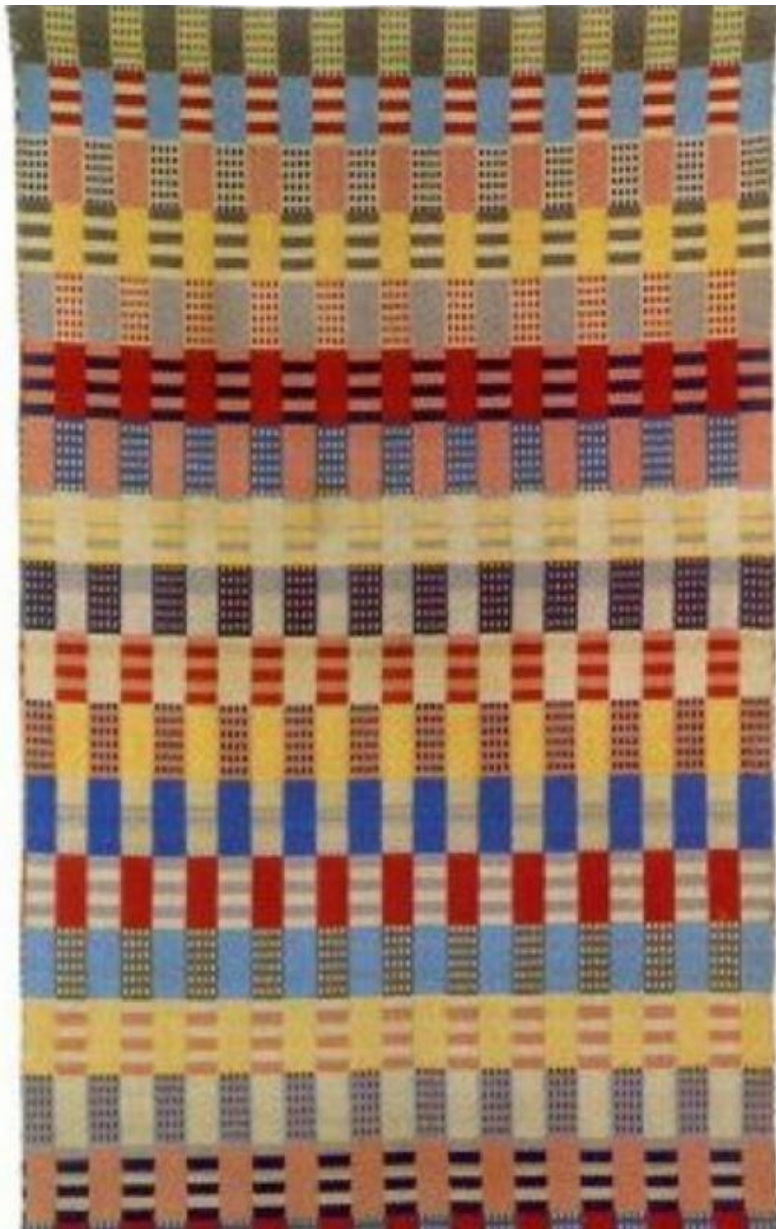
Slika 22. Dizajn kostima prema Ottinoj tkanini za grupu B

4.4.3. GRUPA C

Grupa C donosi potpunu promjenu inspiriranu Ottnim eksperimentima s bojama i oblicima. Kostimi iz ove grupe ističu se raznolikim bojama te su drugačijih oblika u odnosu na prethodne dvije. Slobodni oblici i kružne linije zamjenjuju stroge geometrijske forme, stvarajući dinamičan i ekscentričan dizajn. Kostimi se igraju s asimetrijom, nepravilnim rezovima i nesputanim oblicima. Boje su raznovrsne i živahne.

Ovi kostimi predstavljaju daljnje promjene u karakteru lika Otta koja sada eksperimentira s ekspresivnošću boja i oblika njenih umjetničkih radova unutar Bauhaus okoline. Stoga, silueta kostima njezinog lika sada više ne slijedi stroga pravila 1930-ih, već izražava kreativnu slobodu. Ova grupa kostima prikazuje lik Otta kao inovativnu umjetnicu koja je hrabro istraživala nove staze u svijetu tekstilnog dizajna.

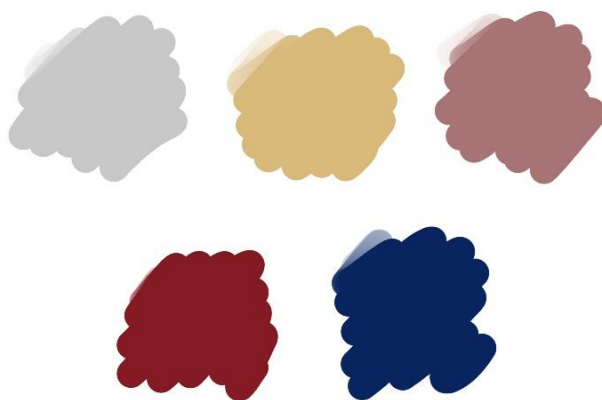
U trećoj i četvrtoj grupi kostima kreativnije sam se počela izražavati, slobodnije poigravati kako bi kostimi izgledali zanimljiviji te kako bih reflektirala lik Otta koji je slobodniji i kreativniji. Iako je i dalje bila prisutna silueta 1930-ih, kostimi su stilizirani, slobodniji i na različite načine izlaze iz obrisa tijela.

Slika 23. Tkanina Otti Berger za grupu C

Slika 24. Ottina skica za tkanje u Bauhausu, ideja za grupu C

Slika 25. Paleta boja – Bauhaus – grupa C

4

Slika 26. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C

Slika 27. Dizajn kostima prema Otinim tkaninama za grupu C

4

Slika 28. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C

4

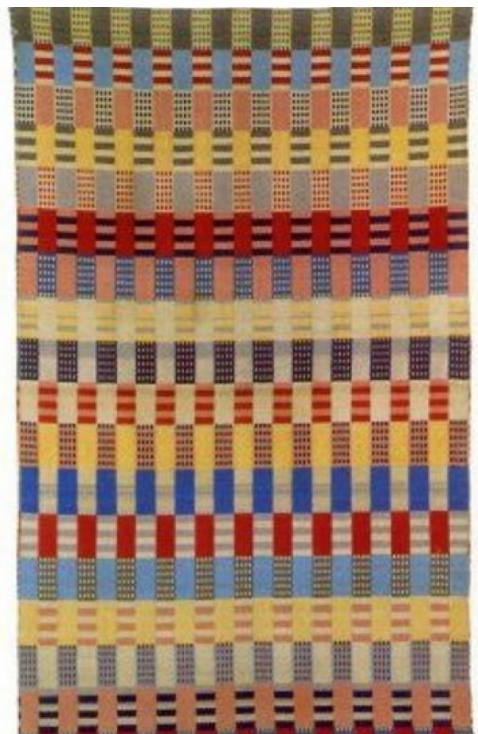
Slika 29. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C

4.4.4. GRUPA D

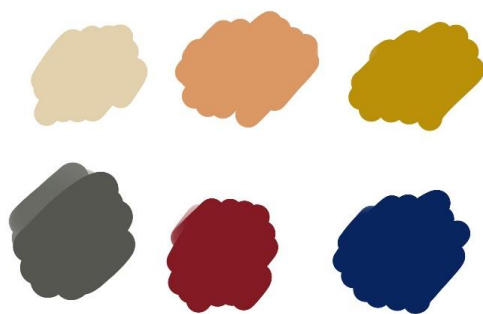
Ova grupa kostima predočava izazovne trenutke koje je lik Otti Berger prošao početkom Drugog svjetskog rata. Kostimi ponovno uključuju tamne nijanse poput bordo, tamno plave i sive, odražavajući ozračje nesigurnosti i suzdržanosti toga razdoblja, a time i emotivne promjene glavnog lika u filmu.

Geometrija se vraća, ali se miješa s elementima slobodnih i nepravilnih linija. Silueta ostaje jednostavna, ali sa složenim detaljima koji na nekim dijelovima izlaze iz siluete, kao i u grupi C. Boje su umjerene i diskretne, stvarajući ozbiljniju atmosferu.

Ova grupa kostima predstavlja vizuale karaktera lika Otti Berger tijekom početka Drugog svjetskog rata, gdje su se geometrija i slobodni izrazi miješali, prikazujući njezinu borbu i prilagodbu okolnostima. Ovi kostimi donose složen dizajn koji reflektira njen karakter i životni put tijekom tog turbulentnog razdoblja. Dizajni kostima grupe D nastali su promatranjem tkanine i crteža za tkanje, koji su mi pružili slobodniji rukopis za nove i kreativnije skice.

Slika 30. Tkanine Otti Berger za grupu D

Slika 31. Paleta boja – Bauhaus – grupa D

Slika 32. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D

Slika 33. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D

2

Slika 34. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D

2

Slika 35. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D

2

Slika 36. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D

Slika 37. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D – kostim za izradu

5. IZRADA KOSTIMA

5.1 EKSPERIMENTIRANJE TEKSTILNIM TEHNIKAMA KOJE VIZUALNO PODSJEĆAJU NA TKANJE

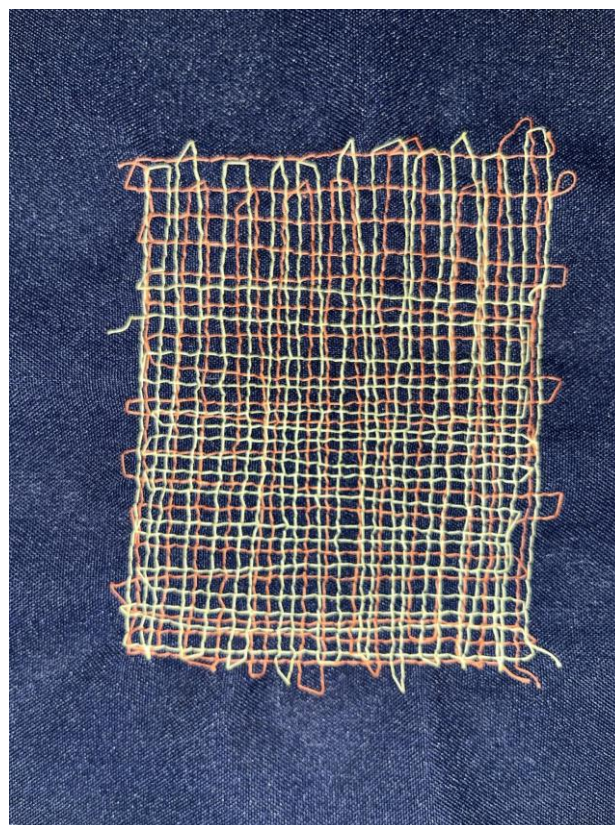
U mom prvobitnom promišljanju kako raditi kostime inspirirane tkaninama Otti Berger razmišljala sam kako i ja moram koristiti ručno tkanje i uzorkovati u tkanju. Čak sam provela i određeno vrijeme proučavajući teoriju tkanja kroz stručnu literaturu te praksu polazeći kratke radionice tkanja. Promišljala sam posuditi ili kupiti tkalački stan ili ići kod nekoga gdje mogu naučiti tkati i tako tkati svoje autorske tkanine kao Otti. No ubrzo sam shvatila da je to vrlo kompleksna struka za sebe koja se studira i proučava godinama te da ja za to nemam vremena niti uvjeta. Odlučila sam stoga koristiti njene tkane uzorke i interpretirati ih kroz druge meni poznate načine uzorkovanja tekstila kao što su ručni vez i strojni vez.

Prije nego sam krenula u interpretaciju tkanja, proučila sam koje mi tkanine trebaju tako što sam istražila koji su se materijali nosili 1930-ih. Po sastavu to su bili pamuk, vuna i svila, a po konstrukciji atlas, platna i keperi. Na nekoliko sam materijala isprobavala kombinacije šivaće mašine i ručnog veza. Kao podloge u tom eksperimentiranju sam koristila pamučne tkanine različitih gustoća i mekoća, žuticu, lan i jutu.

Prvo sam isprobavala strojni vez na šivaćoj mašini koristeći boje konaca iz paleta boja koje sam sama izradila te nakon toga i ručni vez debljim nitima da izgleda što sličnije strukturi tkanja. Meki pamuk nije mi dobro funkcionirao kao podloga jer se pod pritiskom strojnog veza gužvao. Nakon toga koristila sam žuticu, lan i jutu te kasnije kupila gušći pamuk koji sam na kraju i odabrala za izradu kostima.

Slika 38. Uzorak interpretacije tkanja kreiran strojnim vezom šivan s razmakom na pamučnoj podlozi

Slika 39. Uzorak interpretacije tkanja kreiran strojnim vezom šivan s razmakom na lanenoj podlozi

Slika 40. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na pamučnoj podlozi

Slika 41. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na jutenoj podlozi

Žutica se pokazala kao odličan izbor za strojno šivanje i ručni vez. Na žutici sam prilagodila ručni vez tako da izgleda što sličnije Otinim uzorcima tekstila.

Slika 42. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na žutici

Slika 43. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom asimetričnog dizajna na lanenoj podlozi

Slika 44. Uzorak interpretacije tkanja kreiran naizmjenično rijetkim i gustim ručnim vezom na pamučnoj podlozi

Zaključila sam da je juta tkanina samo za ručni rad. Lan se gužvao i pod mašinom i pod ručnim vezom tako da su mi ove dvije tkanine ostale samo kao primjer neuspjele interpretacije. Na šivaćoj mašini nije bio problem šivati žuticu koja se nije gužvala pod iglom te je lijepo stajalo sve kao i sa ručnim vezom.

5.2 KONSTRUKCIJA, KROJENJE, ŠIVANJE I VEZ KOSTIMA

Nakon dizajniranja svih kostima, odabrala sam jedan za izradu. Odabir ovog kostima iz grupe D prevagnuo je radi detalja koje ima na sebi. Tako sam nakon kupnje tkanine za kostim krenula u modeliranje gornjeg dijela. Krojačku lutku sam namjestila prema svojim mjerama te sam krenula u modeliranje tako što sam otprilike odrezala materijal kako bi ga mogla postaviti na lutku. Prednji dio sastoji se od dva trokutasta dijela, prvi prednji prijeklop je glavni na kojem je imitacija tkanja, u kombinaciji linija koje sam napravila uz pomoć šivaće mašine. Prijeklop iza prvoga spojen je pariškim kopčama kako bi jedno držalo drugo te kako bi imala lijep otvor na dekolteu.

Slika 45. Krojenje i modeliranje gornjeg dijela kostima

Slika 46. Krojenje donjeg dijela kostima, suknja iz četiri dijela

Spajanje gornjeg i donjeg dijela kostima nije bilo komplicirano, suzila sam struk dva puta kako bi bio po mojoj veličini te da mi kostim lijepo pristaje. S desne strane dodala sam patent na pola kako bi mi bilo lakše oblačiti kostim.

Slika 47. Gornji dio kostima

Slika 48. Kostim sprijeda

Slika 49. Kostim odzada

Slika 50. Kostim s desne strane

Nakon šivanja kostima krenula sam u uzrokovanje kostima vezovima isprobanim ranije kroz eksperimentiranje na različitim podlogama.

Slika 51. Gotov kostim srijeda

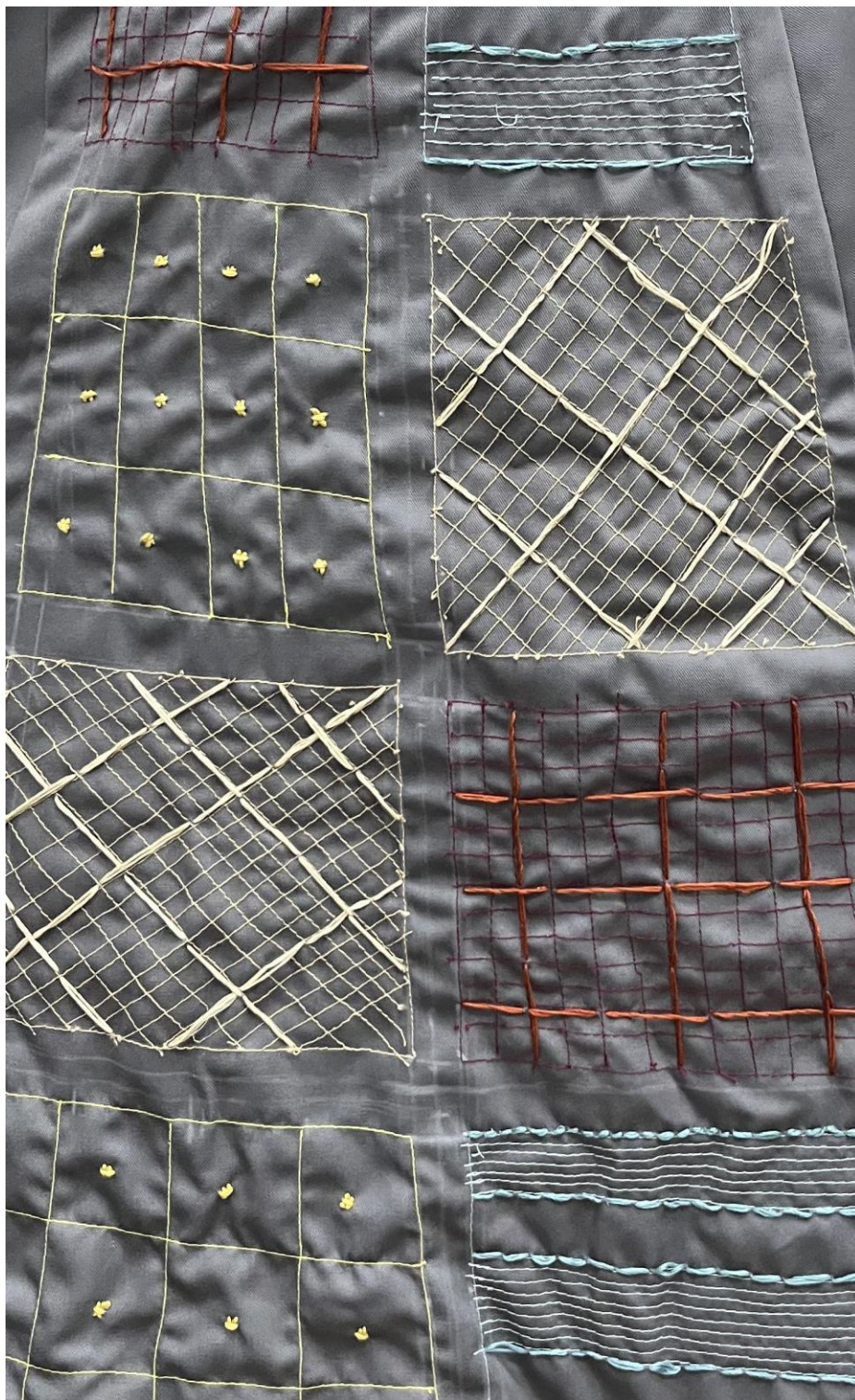
Slika 52. Bliži prikaz gornjeg dijela gotovog kostima

Slika 53. Gotov kostim s lijeve strane

Slika 54. Detalji donjeg dijela kostima

6. MULTIMEDIJA

Multimedijalni dio ovog diplomskog rada sastojao se od kratke umjetničke animirane prezentacije s kojom sam sudjelovala na izložbi u Njemačkoj, “*Otti Berger & Ludwig Hilberseimer – am Horizont*“. Kada sam krenula u izradu animirane prezentacije, također sam je podijelila na tri važna životna dijela Otti Berger. Na početku kao i na dizajnu kostima, prvo sam napravila *moodboardove* koje sam iskoristila i za dizajne kostima kako bi mi priča ovog rada i u multimedijalnom dijelu i u izradi bila ista.

U multimedijalnom dijelu koristila sam Appleov program za crtanje Procreate u kojemu sam mogla snimiti proces skiciranja kostima te kako bi napravila prijelaz između tri dijela kojima sam se posvetila. Tako sam krenula od Baranje gdje sam imala kostim koji je prikazan i u prvome dijelu ovog diplomskog rada te sam iz njega prema Bauhausu pojednostavljivala baranjsku nošnju pa dodavala elemente Bauhauusa te siluetu 1930-ih. Kada sam došla do skice Bauhauusa iz toga sam išla prema Auschwitzu gdje sam također prvo oduzimala elemente Bauhauusa pa dodavala detalje Auschwitz kostima.

Animacija počinje prikazom umjetnice u baranjskoj narodnoj šokačkoj nošnji koja je kasnije na dizajnim kostima ispoštovana onakva kakva ona jest zapravo uz bogate uzorke na nošnji koji su utjecali na njezin rad. Nadalje se prikazuje niz linearnih skica nadahnutih narodnim nošnjama te tkani uzorci prikazujući duboku vezu između tradicije i suvremenosti. U nastavku prezentacije, prikazani su dizajni kostima inspirirani njezinim uzorcima, koji su bili iskorišteni u četiri faze njezinog upoznavanja i snalaženja u Bauhausu. Pred kraj animirane prezentacije prikazano je poglavlje života Otti Berger, kada je ona s obitelji deportirana u Auschwitz pred kraj rata. Uznemirujuće fotografije tog razdoblja uz prikaze njezinih posljednjih dana u Bauhausu, prikazuje kontrast između njezine kreativnosti i turbulentnih vremena koje je ona proživjela. U ovom posljednjem dijelu, također sam ispoštovala povijesnu točnost radi tragedije koju je doživio cijeli svijet u to vrijeme, a na kraju i najbitnije radi toga kako je Otti tragično preminula. Ova animirana prezentacija ostavlja

duboku zahvalnost za trajno naslijeđe Otti Berger, slaveći je kao istinsku vizionarku koja je isplela niti povijesti, umjetnosti i inovacije.

Uz svaki dio animirane prezentacije koristila sam glazbu prigodnu svakome dijelu, tako sam u dio kada se prikazuje Baranja stavila čardaš¹² glazbu koja je mađarsko-baranjska. U drugome dijelu, Bauhausu, dodala sam jazz koji je u to vrijeme bio popularan te mi je odgovarao za kostime u tom glavnom dijelu. Na kraju kada se u prezentaciji prikazuje Auschwitz, tamo sam dodala glazbu iz filma Schindlerova lista u kojem je radnja Drugi svjetski rat.

U izradi animirane prezentacije sam uživala jer sam koristila jedan za mene novi medij u kojemu sam dodala svoje radove, Ottine tkane uzorke te njezine fotografije kako bi cijeli doživljaj prezentacije u atmosferi, ali i informacijama koje prikazuje gledatelju bio otprilike onakav kakav je bio i život Otti Berger.

MULTIMEDIA, COSTUME AND TEXTILE

ARTISTIC INTERPRETATION OF

LIFE AND WORK OF

OTTI BERGER

Animated presentation by Lorena Tot

Slika 55. Naslovna stranica animirane prezentacije

---

¹² *Csárdás* (mađarski) je tradicionalni mađarski ples, danas se ono izvodi u folkloru ili pak mađarskim svatovima

6.1 IZVORI

6.1.1 GLAZBA

- Baranja: Csardas (tradicionalna narodna glazba)
- Bauhaus: Graduation, Michael Del Brown (feat. Trinity Blu), 2022.
- Auschwitz: Auschwitz-Bikernau, John Williams, Itzhak Perlman, Boston Symphony Orchestra, 1993.

6.1.2 FOTOGRAFIJE

Tkani uzorci: prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap., 1993.

1. Autor nije poznat, moguća godina fotografije 1927.

(<https://barryraphael.wordpress.com/2018/07/23/otti-berger-oct-4-1898-1944/>)

2. Zabava kod Otti Berger, listopad 1930., Njemačka

(https://www.wikiwand.com/pt/Otti_Berger)

3. Getrud Arndt, Otti u hrvatskoj, šokačkoj, nošnji u Bauhausu 1930., Berlin Bauhaus arhiva, „Dizajneri sa zlatnog brda, od mons aureusa do bauhausa, str. 47.)

4. Vladimir Kirin: Hrvatske narodne nošnje: Baranja (Torijanci), crtež u boji

(<https://repositorij.dief.eu/a/?pr=i&id=84227>)

5. Autor nije poznat, Baranjska šokačka nošnja

(<https://www.pinterest.com/pin/8936899239558715/>)

6. Tot, L. (2020) *Suvremene kostimografske stilizacije narodnih nošnji Slavonije, Baranje i Srijema*. Završni rad. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera. (1-16)

Video: Tot, L., Hrvatska baranjska šokačka nošnja (2022.), Procreate

Kolaž tkanina: izv.prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap., Tkani uzorci, 1993.

7. Otti Berger, Bauhaus, 1927.-1939.

(<https://www.elmundo.es/album/yodona/lifestyle/2019/06/29/5d08c9e421efa0da288b473319.html>)

8. Lucia Moholy, Portret Otti Berger, Dessau 1927.-1930., Berlin Bauhaus Arhiva

(<https://barryraphael.wordpress.com/2018/07/23/otti-berger-oct-4-1898-1944/>)

9. Otti Berger na tkalačkom stanu, 1920-te, Berlin Bauhaus arhiva (<https://www.fembio.org/biographie.php/frau/biographie/otti-berger>)
10. Getrud Arndt, Otti Berger za tkalačkim stanom u Bauhausu, Dessau, 1930.-1932. (<https://www.nasjonalmuseet.no/en/stories/explore-the-collection/otti-berger-og-norden-eng/>)
11. <https://mujeresbacanas.com/la-artista-textil-de-la-bauhaus-otti-berger-1898/>
- 12.-15. Tot L., secesija, 2019.
16. Otti Berger, uzorak za presvlake, 1932.-1937. (<https://www.cocosse.com/2022/07/otti-berger-a-textile-artist-and-weaver/>)
16. Otti Berger, skica za izradu, 1936.-1937., London (<https://warnertextilearchive.co.uk/bauhaus-in-britain-the-work-of-otti-berger-for-helios/>)
17. Otti Berger, Eldrig, 1938. (<https://www.cocosse.com/2022/07/otti-berger-a-textile-artist-and-weaver/>)
18. Otti Berger, tkani uzorci, 1930.-te, Bauhaus (<https://husale.bestsaleoutlet2023.ru/content?c=bauhaus+sz%C3%A9k+berger+otti&id=28>)
19. Otti Berger, tepih, 1930. (<https://www.cocosse.com/2022/07/otti-berger-a-textile-artist-and-weaver/>)
20. Otti Berger, tapiserija, 1930. (<https://practicasdecritica2017.blogspot.com/2017/05/senales-de-otro-tiempo-otti-berger.html>)
21. Tot, L. paleta boja, Procreate, 2022.
22. Tot, L. skice kostima, 2021.
23. Tot, L. skice kostima, 2021.
- 24; 25; 26; 27. Tot, L. video uradci dizajniranja kostima inspiriranih Ottinim tkaninama, Procreate, 2022.
28. izv.prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap., tkani uzorak
29. Autor nije poznat, Žene u Auschwitzu

[\(https://mjhnyc.org/blog/our-story-their-story-recalling-women-in-auschwitz-and-during-the-holocaust/attachment/1280px-jewish-women-selected-for-labor-at-auschwitz/\)](https://mjhnyc.org/blog/our-story-their-story-recalling-women-in-auschwitz-and-during-the-holocaust/attachment/1280px-jewish-women-selected-for-labor-at-auschwitz/)

30. Autor nije poznat (<https://www.auschwitz.org/en/museum/about-the-available-data/prisoners-photos/>)

31. Moholy, L., Otti Berger, Dessau Bauhaus, 1927.

32. Helena Citrónová (<https://boundlessoceanofpolitics.co.in/2020/02/08/inside-the-camp-of-death/>)

33. Tot, L. video uradak dizajniranja Auschwitz kostima prema povijesnoj točnosti, Procreate, 2022.

34; 35. prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap., tkani uzorci

Slike 56. Bauhaus kostim u prezentaciji

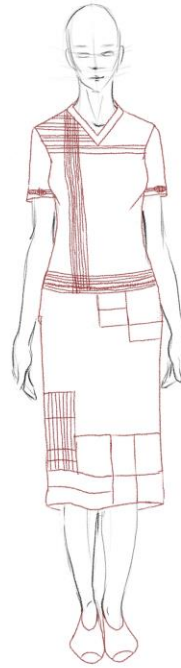

Slika 57. Bauhaus kostim u prezentaciji

Slika 58. Bauhaus kostim u prezentaciji

59. Bauhaus kostim u prezentaciji

7. ZAKLJUČAK

U zaključku ovog istraživanja o životu i djelu Otti Berger, želim naglasiti ne samo izvanredan doprinos koji je dala svijetu tekstilnog dizajna, već i osobnu inspiraciju koju je pružila meni u mom osobnom umjetničkom razvoju. Ottina strast prema narodnim nošnjama i povijesti odijevanja čini se kao ključna točka koja je oblikovala njezin jedinstveni pristup dizajnu. Kroz svoj kreativni proces, ona je uspjela prenijeti duboke priče i emocije kroz tkanine, ostavljajući nas bez daha svojim djelima koja i danas odjekuju u svijetu umjetnosti i dizajna.

Ono što daje ovom radu osobnu notu jest činjenica da me Otti Berger inspirirala na dubokoj razini. Živeći na istoj geografskoj lokaciji kao i ona, osjećam duboku povezanost s njezinim naslijeđem i kreativnim putem. Njezina predanost umjetnosti i dizajnu, njezina nesputana maštovitost i hrabro eksperimentiranje s materijalima i tehnikama, sve su to elementi koji su duboko utisnuli svoj pečat u moje stvaralaštvo.

Istraživanjem Otti Berger, nisam samo stekla dublje razumijevanje njezina stvaralaštva već sam i koristila tu inspiraciju za stvaranje vlastitih tekstilnih, kostimografskih i multimedijalnih umjetničkih rješenja za zamišljeni umjetničko dokumentarni film o njenom životu. Tako je i moje finalno kostimografsko rješenje, haljina inspirirana njezinom Bauhaus fazom, proizvod istraživanja i odraza poštovanja prema Ottinom radu te moje povezanosti s ovom izvanrednom umjetnicom. Vjerujem da sam kostimom povezala prošlost i sadašnjost, i napravila korelaciju između tradicije i inovacije.

Kroz ovaj diplomski rad, nadam se da sam uspjela prenijeti važnost Otti Berger kao umjetnice te kako me njezino naslijeđe duboko inspiriralo na osobnoj razini. Inspiracija koju sam pronašla u njezinom radu vodit će me i nadalje, omogućujući mi da nastavim otkrivati dubinu i širinu umjetnosti i dizajna tekstila. Otti Berger je ostavila neizbrisiv trag u svijetu dizajna, a ja sam ponosna što sam imala priliku istražiti i odgovoriti na tu inspiraciju kroz ovaj rad.

LITERATURA

Knjige

- Dizajneri sa zlatnog brda / *Od Mons Aureusa do Bauhausa*, MSU, Zagreb; 2021.
- Bauhaus – umrežavanje ideja i prakse, MSU, Zagreb, 2015. (poglavlje: 16. Antonija Milkota, *Otti Berger – tekstilna dizajnerica, teoretičarka, pedagoginja, inovatorica*, str. 238. – 255.)
- Stana Kovačević, *Ručno tkanje*, Prometej & Centar za kreativne alternative Zagreb, Zagreb, 2003.
- Judy Brittain, *Enciklopedija ručnih radova*, Mladost, Zagreb, 1980. (poglavlje: *Tkanje*, str. 214. – 225.)
- R. Begovac, *Nošnja Hrvata u Baranji*, Migracijske teme, 6 (1990) 3 : 289-294
- N. Maglica, *Narodna nošnja baranjskih Hrvata*, STUDIA ETHNOLOGICA Vol. 4, str. 117-139, Zagreb 1992.
- A. Mlikota, *Otti Berger – hrvatska umjetnica iz Tekstilne radionice Bauhausa*, Odjel za povijest umjetnosti, Sveučilište u Zadru, UDK: 7.071:745.52

Internet

- <https://www.matica.hr/vijenac/736/baranjci-u-bauhausu-33200/> (posjećeno 19. svibnja 2022.)
- <https://architectuul.com/architect/otti-berger> (posjećeno 21. svibnja 2022.)
- https://www.academia.edu/14820429/Otti_Berger_pionirka_tekstilnog_dizajna (posjećeno 30. lipnja 2022.)
- <https://hrcak.srce.hr/file/112498> (posjećeno 01. srpnja 2022.)
- <https://www.ideelart.com/magazine/otti-berger> (posjećeno 01. srpnja 2022.)
- <https://warnertextilearchive.co.uk/bauhaus-in-britain-the-work-of-otti-berger-for-helios/> (posjećeno 23. rujna 2022.)
- https://www.academia.edu/22588297/Otti_Berger_Show_me_you_have_not_forgotten_me (posjećeno 26. lipnja 2023.)
- <https://www.artic.edu/artists/30567/otti-berger> (31. kolovoza 2023.)
- <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2019/02/Pacek.-Kostimografija-3.-final.pdf> (posjećeno 13. rujna 2023.)

- <https://husale.bestsaleoutlet2023.ru/category?name=bauhaus%20sz%C3%A9k%20berger%20otti> (posjećeno 13. rujna 2023.)

PRILOZI

Slika 1. Portret Otti Berger (1927./1928.) Dessau, Lucia Moholy

Slika 2. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan i pamuk

Slika 3. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan

Slika 4. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1927.-1933. Celofan

Slika 5. Otti Berger – Uzorak tkanine za namještaj, 1925.-1930. Celofan i pamuk, dvostruko tkano platno tkanje

Slika 6. Moodboard za kostim Baranje

Slika 7. Paleta boja s baranjske šokačke narodne nošnje

Slika 8. Kostim dizajniran prema povijesnoj točnosti baranjske šokačke nošnje

Slika 9. *Moodboard* za Otti u Bauhausu

Slika 10. *Moodboard* njezinih tkanina i fotografija iz Bauhauusa

Slika 11. Odabrani originalni tkani uzorci Otti Berger koji će kasnije poslužiti kao direktna inspiracija za dizajn kostima faze dva

Slika 12. *Moodboard* za Auschwitz

Slika 13. Paleta boja - Auschwitz

Slika 14. Kostim dizajniran prema povijesnoj točnosti zatvoreničke odjeće u Auschwitzu

Slika 15. Tkanine Otti Berger odabrane za grupu A

Slika 16. Paleta boja – Bauhaus – grupa A

Slika 17. Dizajn kostima prema Ottinim tkanim uzorcima za grupu A

Slika 18. Dizajn kostima prema Ottinim tkanim uzorcima za grupu A

Slika 19. Tkanina Otti Berger odabranu za grupu B

Slika 20. Paleta boja – Bauhaus – grupa B

Slika 21. Dizajn kostima prema Ottinoj tkanini za grupu B

Slika 22. Dizajn kostima prema Ottinoj tkanini za grupu B

- Slika 23. Tkanina Otti Berger za grupu C
- Slika 24. Ottina skica za tkanje u Bauhausu, ideja za grupu C
- Slika 25. Paleta boja – Bauhaus – grupa C
- Slika 26. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C
- Slika 27. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C
- Slika 28. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C
- Slika 29. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu C
- Slika 30. Tkanine Otti Berger za grupu D
- Slika 31. Paleta boja – Bauhaus – grupa D
- Slika 32. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D
- Slika 33. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D
- Slika 34. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D
- Slika 35. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D
- Slika 36. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D
- Slika 37. Dizajn kostima prema Ottinim tkaninama za grupu D – kostim za izradu
- Slika 38. Uzorak interpretacije tkanja kreiran strojnim vezom šivan s razmakom na pamučnoj podlozi
- Slika 39. Uzorak interpretacije tkanja kreiran strojnim vezom šivan s razmakom na lanenoj podlozi
- Slika 40. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na pamučnoj podlozi
- Slika 41. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na jutenoj podlozi
- Slika 42. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom na žutici
- Slika 43. Uzorak interpretacije tkanja kreiran gustim ručnim vezom asimetričnog dizajna na lanenoj podlozi
- Slika 44. Uzorak interpretacije tkanja kreiran naizmjenično rijetkim i gustim ručnim vezom na pamučnoj podlozi
- Slika 45. Krojenje i modeliranje gornjeg dijela kostima
- Slika 46. Krojenje donjeg dijela kostima, suknja iz četiri dijela

- Slika 47. Gornji dio kostima
- Slika 48. Kostim sprijeda
- Slika 49. Kostim sa stražnje strane
- Slika 50. Kostim s desne strane
- Slika 51. Gotov kostim sprijeda
- Slika 52. Bliži prikaz gornjeg dijela gotovog kostima
- Slika 53. Gotov kostim s lijeve strane
- Slika 54. Detalji donjeg dijela kostima
- Slika 55. Naslovna stranica prezentacije
- Slike 56. Bauhaus kostim u prezentaciji
- Slika 57. Bauhaus kostim u prezentaciji
- Slika 58. Bauhaus kostim u prezentaciji
- Slika 59. Bauhaus kostim u prezentaciji